

Ricard Viñes. Un pianista universal de Lleida.

Situació d'aprenentatge.

Curs (nivell educatiu):

Cicle Superior d'Educació Primària (5è–6è)

Àrea / àmbit:

Educació artística – Música

Àrees vinculades: Llengua catalana, Coneixement del medi, Competència digital.

Durada total:

6 sessions de 45-60 minuts.

1. DESCRIPCIÓ (context + repte)

Context:

Els alumnes del cicle superior descobriran la figura del pianista lleidatà Ricard Viñes (1875–1943), un artista que va viure entre Lleida i París i que va ser una figura clau en la difusió de la música impressionista (Debussy, Ravel, Satie...).

La situació s'emmarca dins un projecte de l'ajuntament de Lleida que commemora el 150 aniversari del músic lleidatà.

Repte:

Com podem difondre a la comunitat educativa qui va ser Ricard Viñes i per què la seva música va ser tan important?

2. COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES DE LES ÀREES

Àrea	Competències específiques
Educació artística (música)	1. Analitzar músiques de diferents èpoques i estils per reconèixer elements del llenguatge musical. 2. Interpretar i crear produccions musicals de manera cooperativa. 3. Valorar la música com a expressió cultural i patrimonial.
Llengua catalana	1. Cercar, organitzar i comunicar informació en diferents formats (oral, escrit, audiovisual).
Coneixement del medi	1. Relacionar fets històrics, culturals i socials del territori.
Competència digital	1. Utilitzar eines digitals per cercar informació i elaborar productes multimèdia.

3. COMPETÈNCIES TRANSVERSALS

Competència transversal	Competències específiques
Competència ciutadana	Valorar i difondre el patrimoni cultural local com a part de la identitat col·lectiva.
Competència emprenedora	Proposar, planificar i realitzar una acció cultural per compartir amb la comunitat.
Competència personal, social i d'aprendre a aprendre	Gestionar el treball cooperatiu i reflexionar sobre el propi aprenentatge.

4. OBJECTIUS D'APRENTATGE I CRITERIS D'AVUACIÓ

Objectius d'aprenentatge

1. Investigar la vida i trajectòria de Ricard Viñes i el context històric en què va viure.
2. Comprendre el paper del pianista com a difusor d'una nova manera d'entendre la música.
3. Escoltar i analitzar obres del repertori impressionista per identificar elements musicals.
4. Crear una producció artística (concert, vídeo, exposició o podcast) per compartir el que han après.

Criteris d'avaluació

1. Organitza i comunica informació sobre Ricard Viñes i el seu context històric amb rigor i creativitat.
2. Analitza fragments musicals identificant elements de ritme, intensitat, tempo i caràcter.
3. Expressa emocions, idees o opinions a partir de la música escoltada.
4. Col·labora activament en la creació i presentació del producte final.

5. SABERS

Saber	Àrea
Elements bàsics del llenguatge musical: tempo, dinàmica, textura, forma.	Música
Anàlisi i interpretació de músiques d'èpoques diverses.	Música
Patrimoni musical i cultural de Catalunya.	Coneixement del medi

Saber	Àrea
Estratègies de cerca i tractament de la informació digital.	Competència digital
Produccions artístiques col·lectives: concerts, exposicions, podcasts.	Educació artística / Llengua catalana

6. DESENVOLUPAMENT DE LA SITUACIÓ D'APRENENTATGE

Metodologia:

Aprenentatge basat en projectes, amb enfocament competencial i cooperatiu.

Estratègies didàctiques:

Treball d'investigació, audició guiada, expressió artística i comunicació audiovisual.

Agrupaments:

Treball en grups cooperatius per a la recerca i la creació; gran grup per a la presentació final.

Materials:

- Conte *Ricard Viñes i el viatge de les notes*.
- *Línia del temps* de Ricard Viñes.
- Colors, ceres, pintures, etc.
- Video How does a Grand Piano work? (<https://www.youtube.com/watch?v=NDvS2V7HbnY>). Es pot escollir l'idioma de l'àudio de la locució.
- Fragments musicals de l'entorn Viñes https://www.youtube.com/playlist?list=OLAK5uy_kbzOVM1kjY3eRCkZHj7FGbjOV5kl9AxSY
- Instruments de percussió *Orff*
- Sopa de lletres.
- Cintes de colors.

7. ACTIVITATS D'APRENENTATGE I D'AVALUACIÓ

Activitat inicial – Què en sé?

Sessió 1. Quí va ser Ricard Viñes?

- Presentació de la vida de Ricard Viñes amb el conte *Ricard Viñes i el viatge de les notes*.
- Comprensió lectora del conte. Responem aquestes preguntes i fem la sopa de lletres.
 - ✓ On i en quin any va néixer Ricard Viñes?
 - ✓ Què feia Ricard quan era petit mentre els seus amics jugaven?
 - ✓ A quina ciutat va anar a estudiar quan era adolescent?
 - ✓ Quins compositors famosos es van fer amics seus?
 - ✓ Per què es diu que era “el pianista que feia volar les notes”?
 - ✓ A part de fer concerts, què més feia Ricard Viñes?
 - ✓ Quan i on va morir?

Desenvolupament – Què estic aprenent?

Sessió 2. Viñes i Debussy.

- Audició de dos fragments musicals, un de Viñes (*4 Hommages pour le piano*) https://www.youtube.com/watch?v=ztphP5-lIX8&list=RDztphP5-lIX8&start_radio=1 i un del seu amic Claude Debussy (*Poissons d'or-Images II*). [Images, Série II: No. 3, Poissons d'or - YouTube](#)
- Responem aquest qüestionari sobre les dues audicions:
 - ✓ 1.-Quins instruments reconeixes a cada peça?
 - ✓ 2.-De quina família son?
 - ✓ 3.-Hi ha algun instrument solista? Quin?
 - ✓ 4.-Porta en silenci la pulsació de les peces i digues si son ràpides o lentes agafant de referència els segons d'un rellotge.
 - ✓ 5.-Hi han instruments que fan l'acompanyament? Quins? Quan?
 - ✓ 6.-Quin caràcter tenen les peces que escoltes (alegre, trist, enfadat, tranquil?)
 - ✓ 7.-Quina és la teva opinió sobre les peces que has escoltat?
 - ✓ 8.-Pots escoltar alguna característica que les facin semblants?

Sessió 3

- Pintem, dibuixem o fem un collage inspirat en la música dels [Piano Sonata in D Major, K. 29 - YouTube](#)
- Visualitzem quadres impressionistes significatius.
- Els colors que reflecteixin les emocions, les línies que representin el ritme, la composició i la profunditat la harmonia, etc. inspirada en l'estil impressionista.

Sessió 4 . Càpsules Viñes.

- Visualitzem les càpsules Viñes (https://www.youtube.com/playlist?list=PLkpLYYa30uwDfbst1bf79_yL-m3OfFAqB)
- Per parelles ens coavaluem. Un alumne dona 10 respostes sobre conceptes apresos en les càpsules, mentre que l'altre alumne n'haurà d'endevinar les preguntes que les hi correspondrien. A continuació, els alumnes s'intercanvien els papers.

Síntesi – Què he après de nou?**Sessió 5. Performance Viñes.**

- Escoltem ritmes que ens interpreta el/la mestre/a. Els reproduïm amb mans, peus o instruments de percussió *Orff*
- Composem petits ritmes, per parelles, i els combinem amb fragments musicals de l'entorn Viñes. [Piano Sonata in D Major, K. 29 - YouTube](#)
- Fem dansa lliure i/o coreografia amb cintes de colors seguint la música. *El amor brujo* (Manuel de Falla). *Núm 8. Danza ritual del fuego*. (https://www.youtube.com/watch?v=3a0zQoFi-1Q&list=RD3a0zQoFi-1Q&start_radio=1).

Aplicació – Com sé que ho he après?**Sessió 6**

- Enregistrem amb vídeo les performance amb el títol: *Ricard Viñes: un pont entre Lleida i París*. Mostra de dibuixos i collages creats en l'activitat 3.
- Presentació del producte final a altres classes o a les famílies.

8. VECTORS D'APRENTATGE

1. **Aprenentatges competencials:** integració de recerca, anàlisi, creació i comunicació.
2. **Perspectiva de gènere:** reflexió sobre el paper de dones i homes en la història de la música.

3. **Universalitat del currículum:** propostes adaptades a diversos estils d'aprenentatge.
4. **Qualitat lingüística:** ús acurat del català oral i escrit en els textos i vídeos elaborats.
5. **Benestar emocional:** vivència positiva i expressiva de la música.
6. **Ciutadania democràtica i consciència global:** valoració del patrimoni cultural i del diàleg intercultural.

9. MESURES I SUPORTS UNIVERSALS

- Ús de materials audiovisuals i multimodals per afavorir la comprensió.
- Tasques amb diferents nivells de complexitat.
- Temps flexible per a la recerca i la creació.
- Promoció de la participació de tot l'alumnat.

10. MESURES I SUPORTS ADDICIONALS / INTENSIVS

Alumne/a	Mesura i suport
Dificultats de comprensió lectora	Textos biogràfics simplificats amb suport visual.
NESE (atenció o llenguatge)	Suport de l'educador/a i activitats musicals més curtes i concretes.
Altes capacitats	Tasca d'aprofundiment: crear una línia del temps musical o un podcast individual sobre un compositor amic de Viñes.

11. PRODUCTE FINAL:

Creació i presentació d'un **vídeo o exposició musical** titulada *“Ricard Viñes: un pont entre Lleida i París”*, amb els fragments sonors i visuals elaborats pels alumnes.

12. AMPLIACIÓ DE MATERIALS DIDÀCTICS I DE CONSULTA.

- Web oficial de l'Any Ricard Viñes, del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya:

<https://cultura.gencat.cat/ca/temes/commemoracions/2025/anyricardvines/>

- Web oficial de l'Any Ricard Viñes, de l'Ajuntament de Lleida.

<https://cultura.paeria.cat/ca/any-vines-lleida>

- Intèrprets catalans històrics, de la Fundació Joan Manén. Hi trobareu una àmplia selecció de fotografies i 5 enregistraments històrics.

<https://www.interpretscatalanshistorics.com/cat/ver-Ricard-Viñes-77>

- Ricard Viñes: Enregistraments històrics, de l'editorial Tritó. Hi podreu escoltar el CD "Ricard Viñes al piano", amb interessants interpretacions del pianista i fins i tot podreu escoltar al propi Ricard Viñes parlant del seu amic Claude Debussy.

https://www.youtube.com/playlist?list=OLAK5uy_kbzOVM1kjY3eRCkZHj7FGbjOV5kl9AxSY

- Reintèrprets 2025-Ricard Viñes, de l'Associació Catalana Intèrprets de Música Clàssica. 5 documentals, de durada breu (1 o 2 minuts), sobre la vida de Viñes.

https://www.youtube.com/playlist?list=PLkpLYYa30uwDfbst1bf79_yL-m3OfFAqB